

Učebné osnovy

Názov predmetu: Občianska náuka

Názov vzdelávacej oblasti: Človek a spoločnosť

Stupeň vzdelania: ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie

Časový rozsah výučby:

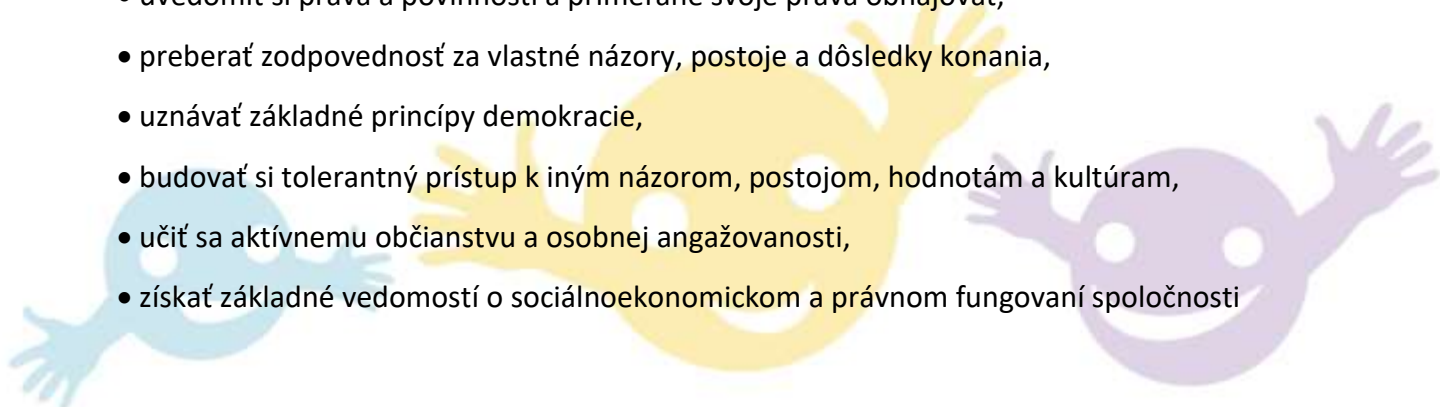
- 6. ročník – 1 hodina týždenne, 33 vyučovacích hodín ročne
- 7. ročník – 1 hodina týždenne, 33 vyučovacích hodín ročne
- 8. ročník – 1 hodina týždenne, 33 vyučovacích hodín ročne
- 9. ročník – 1 hodina týždenne, 33 vyučovacích hodín ročne

1 Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vede ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

2 Ciele predmetu

- získať vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávať, hodnotiť seba samých,
- osvojiť si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomiť si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajovať,
- preberať zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- uznávať základné princípy demokracie,
- budovať si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učiť sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získať základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti

3 Vzdelávací štandard

6. ročník

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard (pojmy)	Výkonový štandard (žiaci by mali vedieť)
Moja rodina	Poslanie a funkcie rodiny	<i>funkcie rodiny pojem rodina</i>	- chápať význam rodiny pre človeka a spoločnosť
Moja rodina	Vzťahy v rodine, roly členov rodiny	<i>princípy, na ktorých fungujú vzťahy v rodine</i>	- rozlíšiť pozitíva a negatíva v rodinných vzťahoch, - chápať zmysel pozícií členov pre fungovanie rodiny
Moja rodina	Normy a pravidlá, práva a povinnosti rodičov a detí (tvorba individuálneho rebríčka práv a povinností v rámci rodiny)	<i>pravidlá v rodine, práva a povinnosti rodičov aj detí</i>	- chápať význam pravidiel v rodine, - chápať spätosť práva a povinnosti, - ochraňovať svoje práva a planiť si svoje povinnosti
Moja rodina	Medziľudské vzťahy (Ako žijú ľudia v harmonických a v rozvrátených rodinách?)	<i>dôvody, kt. vedú k problémom, rozvod, choroba v rodine, neúplná rodina</i>	- identifikovať príčiny rodinných kríz, - chápať potrebu preberať rolu neprítomného člena, - prejať cit spolupatričnosti
Moja rodina	Naši príbuzní, priatelia a susedia	<i>širšia rodina, medziľudské vzťahy, priateľstvo, pomoc a podpora</i>	- vymenovať členov svojej širšej rodiny, - uviesť, ako fungujú vzťahy v širšej rodine, - určiť, čím sa vzájomne navzájom obohacujú a ako si pomáhajú
Moja rodina	Viacgeneračné spolunažívanie (Naši starí rodičia)	<i>viacgeneračné rodiny, benefity a problémy spolunažívania v takých rodinách</i>	- vysvetliť pojem viacgeneračná rodina, - zdôvodniť potrebu vzájomnej starostlivosti detí, rodičov a starých rodičov, - chápať a pomáhať starým rodičom

Moja rodina	Opakovanie a prezentácia projektov	<i>Pojmy tematického celku Moja rodina</i>	- vysvetliť a demonštrovať pojmy tematického celku Moja rodina
Moja trieda, moja škola	Školská trieda ako sociálna skupina	<i>princípy fungovania tr. kolektívu, sociálne roly, postavenie jednotlivca v skupine, socializácia</i>	- vysvetliť príčiny pozícií jednotlivých žiakov v triede, - vymenovať roly žiakov v triede a zaradiť do nich spolužiakov, - vysvetliť pojem socializácia
Moja trieda, moja škola	Individualizmus – osobnosti v našej triede	<i>osobnosť – pozitívna a negatívna, vodca, súperenie, súťaživosť</i>	- rozlíšiť pozitívne a negatívne osobnosti triedy, - objasniť význam pozitívnych vzorov, - odhaliť manipuláciu zo strany spolužiaka a odolať jej, - uviesť príklady súťaživosti v pozitívnom i negatívnom zmysle
Moja trieda, moja škola	Triedna samospráva (zinscenovanie volieb do triednej samosprávy)	<i>práva a povinnosti žiakov v triede, vytvorenie a činnosť tr. samosprávy</i>	- zúčastniť sa na tvorbe práv a povinností žiakov triedy, - využiť možnosť ovplyvniť život vo svojej triede, - rozvíjať zodpovednosť za seba a iných
Moja trieda, moja škola	Školská samospráva	<i>práva a povinnosti žiakov v škole, školská žiacka samospráva a jej úlohy a význam</i>	- poznať svoje práva a povinnosti v škole, - kto ich zastupuje v školskom parlamente a ako obhajuje ich práva
Moja trieda, moja škola	Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť	<i>mimovyučovacie aktivity v škole, záujmové útvary, aktívne využitie voľného času</i>	- zapájať sa do mimoškolských aktivít, - poznať, ktoré záujmové útvary pracujú v škole, - začleniť sa do nich, - uviesť možnosť mimoškolského využitia voľného času
Moja trieda, moja škola	Opakovanie a prezentácia projektov	<i>Pojmy tematického celku Moja škola</i>	- ovládať, vysvetliť a demonštrovať pojmy tematického celku Moja škola
Moja vlasť	Občianstvo, moja obec	<i>občianstvo obec, región, základné informácie o obci</i>	- vysvetliť pojem občianstvo - vysvetliť pojmy obec – začlenenie sa do regiónu

Moja vlasť	História a súčasnosť mojej obce	<i>história, historické dokumenty</i>	- v krátkosti popísať históriu svojej obce
Moja vlasť	Významné osobnosti našej obce	<i>osobnosť – kultúrna, historická, vzory</i>	- charakterizovať osobnosti obce v minulosti a dnes - uvedomiť si význam pozitívnych vzorov
Moja vlasť	Môj región	<i>história, zaujímavosti, výnimočnosť a členenie regiónu</i>	- popísať históriu a zaujímavosti regiónu
Moja vlasť	Moja vlasť (Slovenská republika)	<i>vlasť, národ, národnosť, vznik a história</i>	- stručne popísať históriu a zaujímavosti svojej vlasti - vyjadriť hrdosť na svoju vlasť
Moja vlasť	Štátne symboly SR	<i>štátne symboly</i>	- identifikovať štátne symboly a vzdať im patričnú úctu
Moja vlasť	Štátne sviatky	<i>štátne sviatky, pamätné dni a dni pracovného pokoja</i>	- vymenovať štátne sviatky, pamätné dni a dni pracovného pokoja a uviesť rozdiely medzi nimi
Moja vlasť	Európska únia	<i>Európska únia – jej vznik a význam znášanlivosť a tolerancia medzi národmi EÚ</i>	- popísať vznik EÚ - vyjadriť význam európskej integrácie, členstva v EÚ pre slovenských občanov - v praktickom živote použiť informácie o EÚ a podporovať šírenie tolerancie medzi národmi EÚ - vysvetliť dôležitosť zachovania slovenskej národnej identity v nadväznosti na európsku identitu - používať a rozoznať euro bankovky a mince (prepojenie s finančnou gramotnosťou)
Moja vlasť	Opakovanie a prezentácia projektov	<i>Pojmy tematického celku Moja vlasť</i>	- ovládať, vysvetliť a demonštrovať pojmy tematického celku Moja vlasť
Opakovanie celoročného učiva	Opakovanie celoročného učiva a záverečné hodnotenie celoročnej práce	<i>Opakovanie, systematizácia nadobudnutých poznatkov</i>	- zrekapitulovať celoročné učivo

7. ročník

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard (pojmy)	Výkonový štandard (žiaci by mali vedieť)
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Osobnosť človeka (ľudská psychika, schopnosti osobnosti)	<i>psychika, človek ako bytosť, ako jedinec, základné prvky psychiky – pocit, vnem, predstava, osobnosť, schopnosti osobnosti</i>	- si uvedomiť spätosť ľudskej psychiky s biologickými faktormi (nervovou sústavou), - vymenovať a vysvetliť základné prvky psychiky – pocit, vnem, predstava a rozlíšiť ich
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Základné typy osobnosti podľa temperamentu – rolové hry	<i>flegmatik, melancholik, sangvinik, cholerik</i>	- vysvetliť, predstaviť a demonštrovať prostredníctvom rolových hier typy osobnosti podľa temperamentu
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Proces učenia sa	<i>učenie, myslenie, tvorivosť</i>	- rozlíšiť dva druhy pamäti (krátkodobú, dlhodobú) a chápať ich význam pre svoje vzdelávanie - si uvedomiť súvislosť medzi pamäťou a myslením v procese učenia sa, - posúdiť základné metódy učenia sa a hľadať si najvhodnejšie pre svoju osobnosť
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Štýly učenia sa	<i>štýly učenia sa</i>	- posudzovať základné metódy učenia sa a hľadať si najvhodnejšie pre svoju osobnosť
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Sociálne skupiny	<i>sociálna skupina, druhy, moje začlenenie</i>	- si uvedomiť vytváranie sociálnych vzťahov vo všetkých skupinách, ktorých je členom, - uplatňovať poznatky o socializácii pri svojom včleňovaní sa do sociálnych skupín, - rozlíšiť pozície a roly jednotlivcov v spoločenských skupinách

Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Socializácia jednotlivca	<i>socializácia, resocializácia</i>	- uplatňovať poznatky o socializácii pri svojom včleňovaní sa do sociálnych skupín, - vysvetliť význam socializácie
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Sociálne vzťahy v skupinách	<i>sociálne vzťahy v skupinách, vodca skupiny, štýly riadenia skupiny</i>	- opísať vytváranie si sociálnych vzťahov vo všetkých skupinách, ktorých je členom, - rešpektovať každého člena skupiny
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Rola a pozícia	<i>sociálna rola a pozícia, sociálny status, rolové konflikty</i>	- rozpoznať pozície a roly jednotlivcov v sociálnych skupinách, - vymenovať pozície a roly jednotlivcov v sociálnych skupinách
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Komunikácia v sociálnych skupinách	<i>ciele komunikácie, delenie komunikácie, efektívnosť komunikácie</i>	- vymenovať druhy komunikácie - vysvetliť zásady efektívnej a asertívnej komunikácie - vytvoriť základy efektívnej a asertívnej komunikácie
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Konflikty a ich riešenia (kooperácia, konflikty a ich riešenia)	<i>konflikt a jeho etapy, riešenie konfliktov, kompromis, spolupráca, kooperácia</i>	- vytvoriť podmienky pre spoluprácu - zvládať riešenie konfliktov - zhodnotiť prínos spolupráce a súťaženia v sociálnej skupine - rešpektovať každého člena skupiny - odolávať tlaku niektorých členov skupiny - sa správať tak, aby nevyvolávali konflikty a aby sa snažili o kompromis

Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Zdravý životný štýl	<i>životné štýly, stres, relaxačné techniky, zdravá životospráva, pravidlá duševnej hygieny</i>	- identifikovať jednotlivé životné štýly a porovnať jednotlivé životné štýly, - identifikovať stres a naučiť sa techniky na jeho odbúranie, - uplatňovať zásady zdravej výživy
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Zdravý životný štýl v rodine	<i>spôsoby trávenia voľného času, voľnočasové aktivity</i>	- rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby trávenia voľného času, - zdôvodniť svoj výber vhodných a nevhodných spôsobov trávenia voľného času, - vysvetliť, prečo je pre rozvoj ich osobnosti dôležité spoločné trávenie voľného času, - uplatňovať pravidlá duševnej hygieny vo svojej rodine
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Prezentácia projektov	<i>zdravý spôsob života, trávenie voľného času</i>	- použiť získané informácie a vysvetliť ich
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	Opakovanie tematického celku Postavenie jednotlivca v spoločnosti	<i>Pojmy tematického celku</i> <i>Postavenie jednotlivca v spoločnosti</i>	- ovládať a použiť pojmy tematického celku Postavenie jednotlivca v spoločnosti
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Spoločnosť, jej vznik, vývoj a charakteristika	<i>spoločnosť, človek</i> <i>vývoj človeka a spoločnosti,</i> <i>charakteristika spoločnosti,</i> <i>komunita</i>	- použiť informácie z dejepisu o vzniku a vývoji spoločnosti - vymenovať základné znaky spoločnosti - rozlišovať medzi mestskou a vidieckou komunitou
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Štruktúra spoločnosti a sociálne vzťahy v nej	<i>štruktúra spoločnosti,</i> <i>vzťahy v spoločnosti,</i> <i>typy štruktúr v spoločnosti</i>	- rozčleniť ľudskú spoločnosť na jednotlivé typy štruktúr - sa vnímať ako súčasť jednotlivých štruktúr spoločnosti - analyzovať štruktúru spoločnosti podľa veku,

			pohlavia, náboženstva, vzdelania a národnosti
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Sociálne zmeny v spoločnosti a ich príčiny	<i>sociálne zmeny, príčiny sociálnych zmien</i>	- vysvetliť nutnosť sociálnych zmien a poznať ich hlavné príčiny - určiť hlavné príčiny sociálnych zmien v spoločnosti a ich dôsledky
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Štruktúra obyvateľstva – rasy, národy, etniká (Rozmanitosť obyvateľstva)	<i>štruktúra obyvateľstva, rasy, národy, národnosti, etnické skupiny</i>	- sa orientovať v národnom a etnickom zložení obyvateľstva - vymenovať rasy a ich znaky - tolerovať všetky rasy
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Štruktúra obyvateľstva – náboženstvá (Rozmanitosť obyvateľstva)	<i>náboženstvá na Zemi a ich funkcia v spoločnosti, náboženské organizácie</i>	- porovnať hlavné náboženstvá, chápať ich úlohy - odlíšiť sekty od náboženstiev - tolerovať všetky náboženstvá
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Prirodzený pohyb obyvateľstva	<i>migrácia obyvateľstva a jej príčina, pohyb v rámci spoločenského rozvrstvenia</i>	- charakterizovať príčiny a dôsledky migrácie - vysvetliť možnosti zmeny postavenia jednotlivca v spoločnosti
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Tolerancia	<i>tolerancia</i>	- vysvetliť pojem tolerancia a intolerancia - uviesť príklady svetonázorovej intolerancie v dejinách ľudstva a v súčasnej dobe
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Prezentácia projektov - Svetové náboženstvá, rasy a národy sveta	<i>rasy, národy, náboženstvá</i>	- použiť získané informácie a rozumieť im
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Rozmanitosť kultúr v Slovenskej republike	<i>kultúra, multikulturalizmus</i>	- chápať kultúru ako výsledok ľudskej spoločnosti - tolerovať kultúrnu rozmanitosť - prejaviť hrdosť na svoje kultúrne hodnoty

			- uviesť príklady rozmanitosti kultúr v SR
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Sociálne a politické napätie v spoločnosti – vojny, terorizmus	<i>napätia, konflikty, sociálne hnutia, miestne vojny a terorizmus</i>	- vymenovať príčiny konfliktov medzi spoločenskými skupinami - opísať a vysvetliť príčiny a dôsledky konfliktov, vojen a terorizmu
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Sociálne a politické napätie v spoločnosti - extrémizmus a vandalizmus	<i>extrémizmus, vandalizmus, závislosť, patologické správanie</i>	- rozpoznať prejavy extrémizmu a vandalizmu
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Šikanovanie a jeho prejavy	<i>sociálne napätie, šikanovanie (kyberšikana)</i>	- rozpoznať prejavy šikanovania (kiberšikany)
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Participácia v širšom spoločenskom prostredí – dobrovoľníctvo a charitatívna činnosť	<i>dobrovoľnícka a charitatívna činnosť</i>	- popísať podstatu dobrovoľníckej a charitatívnej činnosti - navrhnúť konkrétne formy pomoci pre zdravotne postihnutých a starých ľudí v okolí - opísať možnosti participácie na charitatívnych akciách
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Opakovanie tematického celku Sociálne vzťahy v spoločnosti	<i>Pojmy tematického celku Sociálne vzťahy v spoločnosti</i>	- ovládať a správne použiť pojmy tematického celku Sociálne vzťahy v spoločnosti
Opakovanie celoročného učiva	Opakovanie celoročného učiva a záverečné hodnotenie celoročnej práce	<i>opakovanie, systematizácia nadobudnutých poznatkov</i>	- zrekapitulovať celoročné učivo

8. ročník

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard (pojmy)	Výkonový štandard (žiaci by mali vedieť)
Štát a právo	Ústava SR	Ústava SR	- analyzovať články Ústavy SR týkajúce sa znakov štátu a štátnej moci, -zhodnotiť význam Ústavy SR pre občana, poznať obsah jednotlivých článkov Ústavy SR
Štát a právo	Štát a jeho podstata	štát, vývoj štátu	- vysvetliť príčiny vzniku štátu, - opísať vývoj štátu
Štát a právo	Znaky štátu Štátne symboly	znaky štátu	- charakterizovať znaky štátu, - nakresliť vlajku SR a ovládať text hymny SR spolu s menom jej autora, - vzdať úctu štátnym symbolom
Štát a právo	Funkcie štátu	funkcie štátu, vonkajšie a vnútorné funkcie	- vysvetliť na príkladoch vybraných štátov funkcie štátu, - rozlišovať vnútorné a vonkajšie funkcie štátu, - charakterizovať vzťahy SR so susednými štátmi
Štát a právo	Formy vlády	monarchia, republika, diktatúra	- popísať jednotlivé formy vlád a uviesť príklady na konkrétne formy vlády, - uviesť príklady diktatúr z minulosti a súčasnosti, - na príkladoch vybraných štátov porovnať rôzne formy vlády, - uviesť konkrétne typy príkladov na demokratickú a nedemokratickú formu vlády
Štát a právo	Zložky štátnej moci	zákonodarná, výkonná a súdna moc	- vysvetliť príčiny rozdelenia štátnej moci na jednotlivé zložky a vie ich porovnať,
Štát a právo	Zákonodarná moc	Parlament SR – NR SR	

		<i>zákon a zákonodarný proces, Zbierka zákonov, platnosť a účinnosť zákona</i>	- zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci na jednotlivé zložky, - popísať priebeh plenárneho zasadnutia parlamentu – NR SR, charakterizovať úlohu prezidenta v zákonodarnom procese, rozlišovať medzi platnosťou zákona a účinnosťou zákona,
Štát a právo	Výkonná moc	<i>výkonná moc Vláda SR</i>	- opísať funkcie Vlády SR - charakterizovať postavenie prezidenta/ky a jeho/jej právomoci, - opísať hierarchiu súdov a poznatky vie použiť v praxi
Štát a právo	Výkonná moc	<i>výkonná moc prezident/ka SR</i>	
Štát a právo	Súdna moc	<i>súdna moc súdy SR</i>	
Štát a právo	Demokracia	<i>priama a nepriama demokracia princípy demokracie</i>	- vysvetliť význam slova demokracia, - opísať korene demokracie, - porovnať priamu a nepriamu demokraciu, - vymenovať princípy demokracie, - uviesť základné znaky demokratického štátu, - vystihnúť rozdiely medzi priamou a nepriamou demokraciou
Štát a právo	Slobodné voľby v demokratickom štáte	<i>slobodné voľby volebné právo – znaky: všeobecné, rovné, priame a tajné</i>	- vysvetliť, čo znamená všeobecné a rovné volebné právo, - vysvetliť význam slobodných volieb v demokratickej spoločnosti, - porovnať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami, - odôvodniť význam volieb pre život občana v demokratickom štáte
Štát a právo	Druhy volieb v SR	<i>Parlamentné, prezidentské a komunálne voľby</i>	- rozlíšiť jednotlivé druhy volieb v SR, a to komunálne, parlamentné a prezidentské voľby

Štát a právo	Opakovanie a prezentácia projektov	<i>Pojmy</i>	- ovládať a demonštrovať pojmy z predchádzajúcich učív
Štát a právo	Právne normy	<i>norma, právna norma, morálna norma, náboženská norma, estetická norma</i>	- charakterizovať jednotlivé druhy právnych noriem, - na konkrétnych príkladoch vie rozlišovať medzi jednotlivými druhmi noriem, - zhodnotiť význam noriem, - vytvoriť hierarchiu právnych predpisov
Štát a právo	Právne vedomie	<i>právne vedomie vývoj právneho vedomia</i>	- popísať prepojenosť právneho vedomia s právnym poriadkom štátu, - zdôvodniť praktický význam právnych poznatkov pre budovanie svojho právneho vedomia
Štát a právo	Právny poriadok SR	<i>právne predpisy SR</i>	- charakterizovať právny predpis, právny poriadok SR, - opísať dve odvetvia verejného práva a tri odvetvia súkromného práva
Štát a právo	Odvetvia práva	<i>odvetvia práva: verejné právo a súkromné právo</i>	- opísať dve odvetvia verejného práva a tri odvetvia súkromného práva
Štát a právo	Občianske právo	- občianske právo - Občiansky zákonník - fyzická osoba - spôsobilosť na práva a povinnosti - spôsobilosť na právne úkony - maloletí	- popísať základné princípy občianskeho práva, - použiť vedomosti v praxi, - rozlíšiť spôsobilosť na práva a povinnosti a spôsobilosť na právne úkony
Štát a právo	Rodinné právo	<i>Zákon o rodine, manželstvo Rodina, rozvod Práva a povinnosti dieťaťa Práva a povinnosti rodičov Opatrovníctvo</i>	- vysvetliť poslanie Zákona o rodine a jeho úlohy - na základe príkladov z literatúry alebo filmu žiaci vedia vysvetliť dopad ukončenia manželstva rozvodom na členov rodiny,
Štát a právo	Rodinné právo		

		<i>Pestúnska starostlivosť</i> <i>Adopcia</i>	- popísať práva a povinnosti členov rodiny
Štát a právo	Trestné právo	<i>Trestná činnosť</i>	- rozpoznať na príkladoch znaky protiprávneho konania,
Štát a právo	Trestné právo	<i>Trestný čin</i>	- aktívne participovať na príprave, priebehu inscenácie týkajúcej sa trestného činu na vyučovacej hodine,
		<i>Prečin</i> <i>Zločin</i> <i>Trestná zodpovednosť</i> <i>Prezumpcia neviny</i> <i>Predbežné zadržanie</i> <i>Zadržanie</i> <i>Obvinený</i> <i>Obžalovaný</i> <i>Odsúdený, trest</i> <i>Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí (NŠFG)</i>	- zdôvodniť potrebu dodržiavania zákonov SR
Štát a právo	Právne inštitúcie SR	<i>prokuratúra</i> <i>advokácia</i> <i>notárstvo</i>	- popísať funkcie jednotlivých právnych inštitúcií SR, - aktívne participovať na inscenácii súdneho pojednávania, - rozlíšiť služby advokáta a notára
Štát a právo	Opakovanie a prezentácia projektov	<i>pojmy</i>	- ovládať a demonštrovať pojmy z predchádzajúcich učív
Ľudské práva a slobody	Základné ľudské práva a slobody	<i>Ľudské práva a slobody</i>	- sa orientovať v texte Druhej hlavy Ústavy SR a Dohovoru o právach dieťaťa,
Ľudské práva a slobody	Ďalšie práva a slobody občanov v demokratických štátoch	<i>Diskriminácia</i> <i>predsudky</i>	- rozpoznať v konkrétnych situáciách prejavy diskriminácie, - identifikovať rodové stereotypy v okolí a v médiách
Ľudské práva a slobody	Práva dieťaťa	<i>Práva dieťaťa</i> <i>Dohovor o právach dieťaťa</i>	- prezentovať výsledky samostatne nájdených príkladov najčastejšieho porušovania práv dieťaťa v rodine, škole, na Slovensku, vo svete,

			- sa orientovať v Dohovore o právach dieťaťa
Ľudské práva a slobody	Opakovanie a prezentácia projektov	<i>pojmy</i>	- ovládať a demonštrovať pojmy z predchádzajúcich učív
Opakovanie celoročného učiva	Opakovanie celoročného učiva a záverečné hodnotenie celoročnej práce	<i>Opakovanie, systematizácia nadobudnutých poznatkov</i>	- zrekapitulovať celoročné učivo
Opakovanie celoročného učiva			

9. ročník

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard (pojmy)	Výkonový štandard (žiaci by mali vedieť)
Voľba povolania	Vzdelanie ako hodnota	<i>vzdelanie ako hodnota</i>	- zdôvodniť opodstatnenosť vzdelania a vzdelávania ako hodnoty
Voľba povolania	Školský systém SR	<i>Školský systém SR Vzdelávacie stupne na Slovensku Vysoké školy Univerzity Stredné odborné školy Gymnáziá Maturitná skúška Univerzity tretieho veku Celoživotné vzdelávanie Rekvalifikácia</i>	- vytvoriť schému školského systému SR
Voľba povolania	Voľba povolania a spôsobilosť na povolanie	<i>Voľba povolania Zamestnanie Povolanie Profesia Trh práce Rekvalifikácia</i>	- orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií, - orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií
Voľba povolania	Projektová práca a prezentácia projektov	<i>Profesijná orientácia</i>	- prezentovať plán budovania svojej kariéry

Ekonomický život v spoločnosti	Ekonomia a ekonomika	<i>Ekonomia Ekonomika Mikroekonomia Makroekonomia</i>	- vysvetliť a rozlíšiť uvedené pojmy, - uviesť uvedené pojmy vo vzájomných súvislostiach
Ekonomický život v spoločnosti	Základné ekonomické otázky	<i>Čo vyrábať? Ako vyrábať? Pre koho vyrábať?</i>	- vytipovať príklady riešenia jednotlivých ekonomických otázok, - konkretizovať na príkladoch spôsoby riešenia 3 základných ekonomických otázok
Ekonomický život v spoločnosti	Typy ekonomík (Vlastníctvo)	<i>Príkazová, trhová a zmiešaná ekonomika Formy vlastníctva</i>	- vysvetliť podstatu typov ekonomík, - rozhodnúť v konkrétnom prípade o aký typ ekonomiky ide, - uviesť základné rozdiely medzi trhovou, príkazovou a zmiešanou ekonomikou
Ekonomický život v spoločnosti	Trhový mechanizmus	<i>Trh Typy trhov Trhový mechanizmus Ponuka a jej faktory Dopyt a jeho faktory Cena a jej faktory</i> <i>Plánovanie a hospodárenie s peniazmi (NŠFG)</i>	- vysvetliť pojem trh - vysvetliť pojem ponuka a určiť faktory, ktoré ju ovplyvňujú - vysvetliť pojem dopyt a určiť faktory, ktoré ho ovplyvňujú - vysvetliť pojem cena určiť faktory, ktoré ju ovplyvňujú - demonštrovať vzťahy medzi kupujúcimi a predávajúcimi na trhu - zhodnotiť vplyv ponuky a dopytu na tvorbu ceny a jej zmeny (NŠFG) - uviesť príklady, ako reklama môže ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze (NŠFG) - kriticky zhodnotiť informácie podané reklamou (NŠFG)

Ekonomický život v spoločnosti	Podnik a podnikanie Hospodárenie podniku	<i>Podnik Podnikanie Fyzická osoba Právnická osoba Práva podnikov Povinnosti podnikov príjmy - náklady - zisk - strata - dodávateľ - odberateľ - konkurencia - produktivita práce Plánovanie, príjem, práca (NŠFG1.1)</i>	- vysvetliť uvedené pojmy a použiť ich v praxi - rozlíšiť typy podnikov - rozlíšiť práva a povinnosti podnikov - charakterizovať hospodárenie podniku - popísať situáciu podniku v zisku a strate <i>Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá) (NŠFG 1.2) Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti (NŠFG 1.2)</i>
Ekonomický život v spoločnosti	Právne formy podnikania	- živnosti - obchodné spoločnosti - družstvá - osvedčenie o živnostenskom oprávnení	- rozlíšiť a charakterizovať jednotlivé právne formy podnikania
Ekonomický život v spoločnosti	Spotreba a spotrebiteľ	- spotreba - spotrebiteľ - spotreba - súkromná - verejná	- definovať uvedené pojmy, - uviesť rozdiely medzi súkromnou a verejnou spotrebou, - uviesť na konkrétnych príkladoch obmedzenie súkromnej spotreby, - použiť príklady na obmedzenie spotreby verejných statkov
Ekonomický život v spoločnosti	Opakovanie a prezentácia projektov	<i>Opakovanie pojmov</i>	- ovládať a používať pojmy v praxi
Finančná gramotnosť	Produkty a služby bánk	<i>Študentský účet Platobná karta Elektronické bankovníctvo Úvery</i>	- si založiť študentský účet - rozlíšiť platobné karty podľa funkcie, technológie, spôsobu prevedenia (NŠFG)

		<i>Plánovanie a hospodárenie s peniazmi (NŠFG)</i> <i>Úver a dlh (NŠFG)</i>	- vyhľadať trendy bezhotovostných akcií - zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru (NŠFG) - opísať dôsledky nadmerného zadlženia - vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektami (NŠFG)
Finančná gramotnosť	Sporenie	- sporenie (účty, stavebné, dôchodkové, vkladné knižky, termínované vklady) - zabezpečenie peňazí pre uspokojenie životných potrieb – príjem a práca (NŠFG) <i>Sporenie a investovanie (NŠFG)</i> <i>Sporenie a investovanie (NŠFG1.2)</i>	- rozlíšiť jednotlivé druhy sporenia - uviesť príklady, ako sporenie zlepší finančnú situáciu (NŠFG) - vysvetliť, ako sa môže meniť hodnota investície (NŠFG) - vysvetliť, kedy si sporiť a kedy požíčať (NŠFG) - vysvetliť hodnotu a význam núdzového fondu (NŠFG1.2) - opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele (NŠFG1.2) - uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom (NŠFG1.2)
Finančná gramotnosť	Druhy poistenia	<i>Komerčné poisťovne</i> <i>Poistenie domácnosti</i> <i>Poistenie domu</i> <i>Poistenie auta</i> <i>Sociálna poisťovňa</i>	- rozlíšiť a využiť rôzne druhy poistenia (NŠFG) - vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným poistením (NŠFG)

		<i>Riadenie rizika a poistenie (NŠFG)</i> <i>Riadenie rizika a poistenie (NŠFG1.2)</i>	- vysvetliť význam a podstatu poistenia (NŠFG) - vysvetliť rozdiel medzi poistením bytu a jeho zariadením (NŠFG) - rozoznať jednotlivé hlavné typy poistenia motorových vozidiel (NŠFG) - vysvetliť základný účel verejného poistenia (NŠFG1.2) - charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské, dôchodkové, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti (NŠFG1.2) - vysvetliť podstatu a význam poistenia (NŠFG1.2) - uviesť základné druhy poistenia – životné a neživotné (NŠFG1.2) - rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel (NŠFG1.2) - vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti a poistením domácnosti (NŠFG1.2)
Finančná gramotnosť	Osobné financie a hospodárenie domácnosti	<i>Rozpočet</i> <i>Finančná gramotnosť</i> <i>Osobný finančný plán</i> <i>Filantropia</i>	- zostaviť modelový osobný/rodinný rozpočet - diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu (NŠFG)

		<i>Plánovanie a hospodárenie s peniazmi (NŠFG)</i> <i>Plánovanie, príjem práca (NŠFG1.2)</i> <i>Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov (NŠFG1.2)</i>	- vypracovať denník výdavkov a príjmov (NŠFG) - vypracovať vlastný finančný plán(NŠFG) - zostaviť rodinný rozpočet (NŠFG) - rozlíšiť pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky (NŠFG) - uviesť súvislosť filantropie s osobným rozpočtom (NŠFG) - vysvetliť prvky rodinného rozpočtu a zostaviť rozpočet domácnosti (NŠFG1.2) - charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny (NŠFG1.2) - zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority (NŠFG1.2) - prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky(NŠFG1.2)
Finančná gramotnosť	Štátny rozpočet	<i>Štátny rozpočet</i>	- vymenovať zložky štátneho rozpočtu - vysvetliť prebytok, deficit
Finančná gramotnosť	Dane, daňová sústava	Priame a nepriame dane <i>Plánovanie a hospodárenie s peniazmi (NŠFG)</i>	- vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu (NŠFG) - uviesť príklad, ako štát využíva príjmy z daní (NŠFG)

		<i>Plánovanie, príjem, práca (NŠFG1.2)</i>	- <i>uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní (NŠFG1.2)</i>
Finančná gramotnosť	Ochrana spotrebiteľa a vplyv reklamy na spotrebiteľov	<i>Soi, Zss, reklamácia, vplyv reklamy</i> <i>Plánovanie a hospodárenie s peniazmi (NŠFG)</i> <i>Finančná zodpovednosť spotrebiteľov (NŠFG 1.2)</i> <i>Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov (NŠFG 1.2)</i>	- využiť vedomosti v praxi pozná funkcie a úlohy Soi a Zss, vie ich využiť v praxi simulovať postup pri reklamácii tovarov alebo služieb - <i>kriticky zhodnotiť informácie podané reklamou (NŠFG)</i> - <i>uviesť príklady falšovaných tovarov (NŠFG)</i> - <i>vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov (NŠFG)</i> - <i>vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamu (NŠFG 1.2)</i> - <i>uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík (NŠFG 1.2)</i> - <i>uviesť príklady falšovaných tovarov – fejkov (NŠFG 1.2)</i> - <i>rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľov (NŠFG 1.2)</i>

			- <i>kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou (NŠFG 1.2)</i>
Finančná gramotnosť	Opakovanie	<i>Pojmy</i>	- ovládať a demonštrovať pojmy z predchádzajúcich učív
Opakovanie celoročného učiva	Opakovanie celoročného učiva a záverečné hodnotenie celoročnej práce	<i>Opakovanie, systematizácia nadobudnutých poznatkov</i>	- zrekapitulovať celoročné učivo

4 Hodnotenie

Žiaci nie sú za predmet občianska náuka klasifikovaní známku. Z tohto dôvodu budú mať na vysvedčení uvedené absolvoval, resp. neabsolvoval. Pre úspešné absolvovanie daného predmetu musí každý žiak vypracovať a odprezentovať aspoň jeden projekt za rok podľa vopred stanovených kritérií. Ďalšou požiadavkou je aktívna participácia na aktivitách, zapájanie sa do diskusie či argumentácie v rámci vyučovacích hodín a tiež účasť na polročnom i koncoročnom kolokviu.

5 Učebné zdroje

DROZDÍKOVÁ, A. – ĎURAJKOVÁ, D. 2019. *Občianska náuka pre 6. ročník základnej školy*. Bratislava: SPN. ISBN 978-80-10-03591-5.

DROZDÍKOVÁ, A. – ĎURAJKOVÁ, D. 2019. *Občianska náuka pre 7. ročník základnej školy a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. Bratislava: SPN. ISBN 978-80-10-03592-2.

ĎURAJKOVÁ, D. – VARGOVÁ, D. 2019. *Občianska náuka pre 8. ročník základnej školy a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. Bratislava: SPN. ISBN 978-80-10-03593-9.

KOPECKÁ, H. – MUCHOVÁ, E. 2019. *Občianska náuka pre 9. ročník základnej školy a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. Bratislava: SPN. ISBN 978-80-10-02295-3.

Ústava Slovenskej republiky

Všeobecná deklarácia ľudských práv a slobôd

Deklarácia práv dieťaťa

internet